

Leidraad bij de opmaak van een toegankelijkheidsregeling (TR) voor een **bos** en/of **natuurgebied** op basis van een **sjabloon** toegankelijkheidsregeling

Een toegankelijkheidsregeling is opgebouwd uit een tekstgedeelte en een bijbehorende kaart van het gebied waarop het tekstgedeelte van toepassing is. De kaart toont duidelijk de toegankelijke wegen en zones en dient steeds geïnterpreteerd te worden op basis van het corresponderende tekstgedeelte.

Vorm: een toegankelijkheidsregeling heeft het statuut van een Besluit van het Hoofd van het Agentschap voor bossen en natuurgebieden van derden en het statuut van een Ministerieel Besluit voor natuurdomeinen (beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos). Het is opgebouwd uit 4 delen:

1. **Opschrift:** aard van tekst en bondige omschrijving van de inhoud
2. **Aanhef:** verwijzing naar rechtsgrond zijnde Bosdecreet en/of Decreet natuurbehoud en Besluit Toegankelijkheid en vermelding van vereiste adviezen
3. **Dispositief:** beschikkende of bepalende gedeelte
4. **Ondertekening:** door bevoegde minister voor natuurdomeinen en sinds 1 november 2009 gedelegeerd aan de administrateur-generaal van het ANB, mevrouw Marleen Evenepoel, voor bossen en natuurgebieden van derden.

Waarom een sjabloon ?

Iedere TR zal specifieke bepalingen bevatten opgenomen in het dispositief die toepasselijk zijn voor het gebied in kwestie. Toch is het aangewezen om deze specifieke bepalingen op een uniforme wijze in een regeling te gieten. Dit vergemakkelijkt de opmaak en verkleint bovendien het risico dat de beheerder bepaalde zaken over het hoofd ziet.

Leidraad voor de beheerder bij de opmaak van een gebiedsspecifieke toegankelijkheidsregeling op basis van onderstaande sjablonen, resp. voor bossen en natuurgebieden van derden (besluit van de administrateur-generaal) en voor natuurdomeinen (ministerieel besluit), voor wat betreft het tekstgedeelte van de toegankelijkheidsregeling.

Besluit van de administrateur-generaal tot goedkeuring van de toegankelijkheidsregeling voor het bos of natuurgebied [X], gelegen op het grondgebied van de gemeente [Y]

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Bosdecreet van 13 juni 1990, artikel 10, vervangen bij het decreet van 9 mei 2014, artikel 12, vervangen bij het decreet van 9 mei 2014 en artikel 97, het laatst gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten, laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019;
- het ministerieel besluit van 13 november 2006 tot regeling van specifieke en aanvullende delegatie van beslissingsbevoegdheden aan het hoofd van het intern verzelfstandigd agentschap voor Natuur en Bos, artikel 9, 14°, toegevoegd bij het ministerieel besluit van 30 november 2009.

Vormvereiste

De volgende vormvereiste is vervuld:

- De jeugdraad van de gemeente [Y] gaf een gemotiveerd en gunstig advies op [datum].
- Het college van burgemeester en schepenen van de gemeente [Y] gaf een gemotiveerd en gunstig advies op [datum].

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- De ontwerp-toegankelijkheidsregeling werd aangepast aan de opmerkingen en bezwaren die werden geformuleerd tijdens de publieke consultatie van [datum] tot [datum].

DE ADMINISTRATEUR-GENERAAL VAN HET AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS BESLUIT:

Artikel 1. – Toepassingsgebied

- 1.1. Deze regeling heeft betrekking op het ...¹, op het grondgebied van de gemeente(n) ... ².
- 1.2. Zij regelt de toegankelijkheid voor bezoekers in het gebied afgebakend op de kaart die is toegevoegd als bijlage.
- 1.3. Zij is niet van toepassing op activiteiten door bevoegde personen in het kader van het toezicht of het beheer van het gebied³.

¹ Vul hier de aard van het gebied (bos/natuurgebied/natuurreservaat) en de naam van het gebied (b.v. Bertembos) in.

² Vul hier de naam van de gemeente(n) in waar zich het gebied bevindt.

Art. 2. – Toegankelijkheid in het algemeen

2.1. De toegankelijkheid wordt geregeld door de kaart met bijhorende legende, en de bijhorende borden in het gebied en aan de ingangen ervan.

2.2. ...⁴.

2.3. Het gebied is, onverminderd de wettelijke mogelijkheden⁵ van de beheerder of het Agentschap voor Natuur en Bos, hierna het Agentschap te noemen, om het geheel of gedeeltelijk, voor alle of bepaalde categorieën bezoekers ontoegankelijk te stellen⁶, gans het jaar door toegankelijk in de mate zoals in deze regeling bepaald⁷.

2.4. Het gebied is, behoudens op de wegen of bij begeleide bezoeken, enkel toegankelijk van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang⁸.

Art. 3. – Weggebruikers

3.1. De wegen die op de kaart als wandelweg zijn aangeduid, zijn uitsluitend toegankelijk voor voetgangers^{9,10}, en voor honden aan de leiband tenzij anders aangegeven¹¹.

3.2. De overige wegen die op de kaart als toegankelijk zijn aangeduid, zijn enkel toegankelijk voor de desbetreffende categorieën weggebruikers¹², en voor voetgangers tenzij anders aangegeven^{13,14}. De weggebruikers houden rekening met elkaar¹⁵.

3.3. ...¹⁶.

³ In voorkomend geval kan nog een punt 1.4. worden toegevoegd: "*Zij is niet van toepassing op de wegen waarvoor de Vlaamse Minister van Leefmilieu een aanvullend reglement in de zin van artikel 3, § 1, 3° van de Wegverkeerswet heeft genomen.*" Of: "*(...) waarvoor de gemeente een aanvullend reglement in de zin van artikel 2 van de Wegverkeerswet heeft genomen.*" Of: "*(...) waarvoor de gemeente een politiereglement in de zin van artikel 135, § 2 van de Nieuwe Gemeentewet heeft genomen.*" Of nog: "*(...) waarvoor de provincie een politiereglement in de zin van artikel 85 van de Provinciewet heeft genomen.*"

⁴ Hier kunnen de verschillende routes met de corresponderende wegwijzers worden vermeld. Een voorbeeld: "*Er zijn drie wandelroutes: een gele route (2 km), een blauwe route (4 km) en een rode route (6 km). Zij worden ter plaatse met gele, blauwe respectievelijk rode wegwijzers aangeduid.*"

⁵ Bedoeld worden de mogelijkheden in het Natuurdecreet, het Bosdecreet en het Toegankelijkheidsbesluit.

⁶ Hiervoor worden de verbodsborden V.00 tot en met V.13, en V.14 tot en met V.20, en aanvullende borden, inzonderheid pijlen en onderborden, gebruikt. De codes van de borden zijn deze uit de bijlage bij het Toegankelijkheidsbesluit.

⁷ Strengere alternatieve formuleringen zijn mogelijk, zoals met de toevoeging: "*(...) behoudens in de periode van 1 april tot 30 mei, in welk geval enkel begeleide bezoeken toegelaten zijn.*"

⁸ Strengere alternatieve formuleringen zijn mogelijk, zoals: "*Het gebied is, behoudens bij begeleide bezoeken, enkel toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang.*" Ook minder strenge formuleringen zijn mogelijk zoals: "*Het gebied is dag en nacht toegankelijk op de wegen. De toegankelijke zones zijn enkel toegankelijk van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang.*"

⁹ Dit mag, doch wordt om de bebording sober te houden bij voorkeur niet, aangeduid door middel van het aanwijzingsbord A.00 of A.00bis.

¹⁰ Hierbij gelden uiteraard de definities uit het Toegankelijkheidsbesluit. Zo wordt onder "*voetganger*" verstaan: "*de gewone voetganger, de rolstoelgebruiker en de fietser die jonger is dan 9 jaar*" (art. 1,9°) en onder "*wegen*": "*de boswegen, vermeld in artikel 4 van het Bosdecreet, en de wegen en paden die voldoen aan de voorwaarden van artikel 13, § 1, 6° en artikel 35, § 1 van het Natuurdecreet*" (art. 1, 10°).

¹¹ Het anders aangegeven gebeurt met het verbodsbord V.20. Indien honden aan de leiband op alle wandelwegen toegelaten zijn, dan wordt 3.1. aangepast als volgt: "*De wegen die op de kaart als wandelweg zijn aangeduid, zijn uitsluitend toegankelijk voor voetgangers en voor honden aan de leiband.*" In dat geval mag dit, doch om de bebording sober te houden bij voorkeur niet, aangeduid door middel van het aanwijzingsbord A.14. Indien honden aan de leiband op geen enkele van de wandelwegen toegelaten zijn, dan wordt 3.1. aangepast als volgt: "*De wegen die op de kaart als wandelweg zijn aangeduid, zijn uitsluitend toegankelijk voor voetgangers. Zij zijn niet toegankelijk voor honden, zelfs indien deze zijn aangelijnd.*" In dat geval kan het verbodsbord V.20 worden gebruikt, bij voorkeur enkel aan de ingangen.

¹² Dit wordt aangeduid met de aanwijzingsborden A.01 tot en met A.05.

¹³ Dit wordt aangeduid door middel van het verbodsbord V.00.

¹⁴ Deze formulering is nodig aangezien de bijlage bij Toegankelijkheidsbesluit geen aanwijzingsbord bevat "*voor voetgangers*", maar enkel het aanwijzingsbord "*uitsluitend voor voetgangers*".

¹⁵ In het bijzonder met de andere categorieën weggebruikers, b.v. dat fietsers ook moeten rekening houden met voetgangers indien deze laatsten ook van de weg mogen gebruik maken. Hieraan kunnen strengere bepalingen worden toegevoegd, zoals: "*Fietsen met een sport- of wedstrijd karakter is verboden*" of "*Er mag slechts stapvoets gereden worden.*" of "*Het is verboden in galop of in draf te rijden.*" Ook een bepaling die oplegt dat de paarden het zadelnummer moeten dragen kan worden ingevoegd.

3.4. ...¹⁷.

Art. 4. – Watergebruikers¹⁸

De stilstaande wateren en niet-gecatalogeerde waterlopen en hun oevers die op de kaart als toegankelijk zijn aangeduid, zijn enkel toegankelijk voor de betreffende categorieën watergebruikers¹⁹. De watergebruikers houden rekening met elkaar²⁰ en mogen de oevers niet beschadigen.

Art. 5. – Zones²¹

5.1. De toegankelijkheid van de speelzones, vrij toegankelijke zones, begrazingszones, bivakzones en hondenzones²² buiten de wegen wordt geregeld als volgt.

5.2. De speelzone is enkel toegankelijk voor spel door jongeren onder de achttien jaar en hun begeleiders of door het jeugdwerk zoals omschreven in artikel 2, 8°, van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid²³.

5.3. De vrij toegankelijke zone is enkel toegankelijk voor voetgangers.

5.4. De begrazingszone is niet toegankelijk.

5.5. De bivakzone is toegankelijk voor voetgangers. Op het einde wordt alles in de vorige toestand hersteld.

5.6. De hondenzone is toegankelijk voor honden, aangelijnd of niet-aangelijnd, en hun begeleiders.

5.7. De parkeerplaats is bestemd voor het tijdelijk parkeren van motorvoertuigen en fietsen, gedurende het bezoek aan het gebied.

Art. 6. – Beschermingsvoorschriften

6.1. Het is verboden andere bezoekers of de dieren te (ver)storen of schade toe te brengen aan de infrastructuur of de planten²⁴. Het is verboden de dieren te voederen^{25,26}.

6.2. De bezoekers mogen geen blijvende sporen nalaten in het gebied. Zo moeten bij georganiseerde activiteiten onder meer wegmarkeringen die worden aangebracht, onmiddellijk op het einde van de betrokken activiteit worden verwijderd.

¹⁶ Hier kan worden ingegaan op de bestaande route of routenetwerken, bedoeld in art. 7, § 3 van het Toegankelijkheidsbesluit, zoals *de netwerken voor fietsers en ruiters van de Regionale Landschappen of Toerisme Vlaanderen*.

¹⁷ Hieraan kunnen eventueel specifieke bepalingen voor aangelanden worden toegevoegd ten behoeve van het kunnen bereiken van hun gronden of woningen.

¹⁸ Enkel op te nemen indien er toegankelijke waterpartijen zijn. Indien er geen waterpartijen zijn moet niets worden opgenomen. Indien er ontoegankelijke waterpartijen zijn, blijft artikel 4 beperkt tot één bepaling: "*De stilstaande wateren en niet-gecatalogeerde waterlopen en hun oevers zijn niet toegankelijk.*"

¹⁹ Dit wordt aangeduid met de aanwijzingsborden A.06 tot en met A.13, en aanvullende borden, inzonderheid pijlen en onderborden.

²⁰ In het bijzonder met de andere categorieën watergebruikers.

²¹ Enkel op te nemen in de mate dat deze zones voorkomen in het gebied.

²² Deze zones worden aangeduid met de zoneborden Z.01 tot en met Z.05bis.

²³ Hier kan eventueel worden aan toegevoegd: "*In speelzones kunnen enkel de bomen en het hout dat aangeduid werd door het Agentschap als spelelement, sjoorhout of brandhout gebruikt worden. Kampvuur kan enkel op de daartoe voorziene plaats(en), onder toezicht van minstens één meerderjarige begeleider, en mits tenminste 24 uur vooraf de provinciale dienst van het Agentschap daarvan in kennis te stellen. Het Agentschap kan het kampvuur ten allen tijde verbieden. Op het einde wordt alles in de vorige toestand hersteld.*"

²⁴ Hieraan kunnen strengere bepalingen worden toegevoegd, zoals: "*Het is verboden bloemen, paddenstoelen, vruchten of noten te plukken of mee te nemen, behoudens in speelzones en dit in beperkte mate/een handvol voor persoonlijk gebruik.*"

²⁵ Dit kan worden aangeduid met het verbodsbord V.21.

²⁶ Hieraan kunnen nog bepalingen worden toegevoegd, zoals: "*Het is verboden geschriften uit te hangen of te verspreiden, afvalstoffen achter te laten of voorwerpen in het water te werpen.*" Een mogelijks in sommige gebieden wenselijke bepaling, kan zijn: "*De bezoekers met honden moeten de uitwerpselen van hun hond terug meenemen. Zij moeten op ieder moment een daartoe geschikt zakje kunnen tonen aan de toezichthouders.*" Ook bepalingen in verband met het roken zijn denkbaar, zoals: "*Het is buiten de aangeduide plaatsen verboden te roken.*"

Art. 7. – Aansprakelijkheid bij ongevallen

7.1. De schadelijder dient bij een ongeval onverwijld aangifte te doen bij het Agentschap, zodat gebeurlijk beroep kan worden gedaan op de polis B.A.

7.2. Het zich bevinden in of nabij bos of met bomen begroeide plaatsen bij krachtige wind of onweer en het betreden van het gebied van een half uur na zonsondergang tot een half uur voor zonsopgang²⁷ worden ten stelligste ontraden en zijn op eigen risico, zodat de beheerder niet kan worden aangesproken voor de vergoeding van de schade.

Art. 8. – Onderrichtingen

Personen die belast zijn met toezicht overeenkomstig artikel 58 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu kunnen bezoekers omwille van de veiligheid, of met het oog op het bewaren van de rust, of de bescherming van de wilde flora en fauna, onderrichtingen geven. Personen moeten zich gedragen volgens deze onderrichtingen en kunnen zonodig, desnoods met behulp van de openbare macht, uit het gebied gezet worden.

Art. 9. – Afwijkingen

De beheerder kan afwijkingen op de artikelen 2 tot en met 5 van deze regeling toestaan, voor zover het geen activiteiten betreft die door hun aard of omvang schade kunnen teweegbrengen aan fauna, flora of derden, bedoeld in artikel 2, §2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuureservaten. De aanvraag tot toestemming moet minstens 35 dagen van tevoren, schriftelijk of via elektronische drager worden toegezonden aan de beheerder.²⁸ Indien het een activiteit betreft die door haar aard of omvang schade kan teweegbrengen aan fauna, flora of derden dan moet eveneens een toestemming worden gevraagd aan de beheerder.

Art. 10. – Bekendmaking

10.1. Deze regeling wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

10.2. De gemeente houdt deze regeling ter inzage van de bevolking.

Brussel, ... (datum).

De administrateur-generaal van het Agentschap voor Natuur en Bos,

Marleen EVENEPOEL

²⁷ ev. aan te passen naargelang de bepalingen in art. 2.4.

²⁸ Deze tijdsbepaling (35 dagen) is wettelijk bepaald (BVR toegankelijkheid, art. 2 §2) voor bossen en natuureservaten.

Ministerieel besluit houdende goedkeuring van de toegankelijkheidsregeling voor het natuurdomein [X], gelegen op het grondgebied van de gemeente [Y]

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Bosdecreet van 13 juni 1990, artikel 10, vervangen bij het decreet van 9 mei 2014, artikel 12, vervangen bij het decreet van 9 mei 2014 en artikel 97, het laatst gewijzigd bij het decreet van 12 juli 2013;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten, laatst gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6.^{29 30}

Vormvereiste

De volgende vormvereiste is vervuld:

- de jeugdraad van de gemeente [Y] gaf een gemotiveerd en gunstig advies op [datum];
- het college van burgemeester en schepenen van de gemeente [Y] gaf een gemotiveerd en gunstig advies op [datum].

Motivering

Dit besluit is gebaseerd op de volgende motieven:

- de ontwerp-toegankelijkheidsregeling werd aangepast aan de opmerkingen en bezwaren die werden geformuleerd tijdens de publieke consultatie van [datum] tot [datum].

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
BESLUIT:

Artikel 1. – Toepassingsgebied

- 1.1. Deze regeling heeft betrekking op het ...³¹, op het grondgebied van de gemeente(n) ...³².
- 1.2. Zij regelt de toegankelijkheid voor bezoekers in het gebied afgebakend op de kaart die is toegevoegd als bijlage.
- 1.3. Zij is niet van toepassing op activiteiten door bevoegde personen in het kader van het toezicht of het beheer van het gebied³³.

²⁹ Dit enkel toevoegen wanneer het gaat om een *Vlaams* natuurdomein/natuurbos. Verwijderen wanneer het gaat om een *erkend* natuurreservaat. In het laatste geval volstaat de verwijzing naar BVR 5/12/2008 (art. 11).

³⁰ Verwijder de voetnoten in het document dat voor ondertekening aan de minister wordt voorgelegd. Deze voetnoten dienen enkel als hulp bij de opmaak van de specifieke toegankelijkheidsregeling.

Deze opmerkingen geldt voor alle voetnoten die in dit model aan bod komen!

³¹ Vul hier de aard van het gebied (Vlaams natuurreservaat/natuurdomein/domeinbos) en de naam van het gebied (b.v. Kalmthoutse Heide) in.

³² Vul hier de naam van de gemeente(n) in waar zich het gebied bevindt.

Art. 2. – Toegankelijkheid in het algemeen

2.1. De toegankelijkheid wordt geregeld door de kaart met bijhorende legende, en de bijhorende borden in het gebied en aan de ingangen ervan.

2.2. ...³⁴.

2.3. Het gebied is, onverminderd de wettelijke mogelijkheden³⁵ van de beheerder of het Agentschap voor Natuur en Bos, hierna het Agentschap te noemen, om het geheel of gedeeltelijk, voor alle of bepaalde categorieën bezoekers ontoegankelijk te stellen³⁶, gans het jaar door toegankelijk in de mate zoals in deze regeling bepaald³⁷.

2.4. Het gebied is, behoudens op de wegen of bij begeleide bezoeken, enkel toegankelijk van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang³⁸.

Art. 3. – Weggebruikers

3.1. De wegen die op de kaart als wandelweg zijn aangeduid, zijn uitsluitend toegankelijk voor voetgangers^{39,40}, en voor honden aan de leiband tenzij anders aangegeven⁴¹.

3.2.. De overige wegen die op de kaart als toegankelijk zijn aangeduid, zijn enkel toegankelijk voor de desbetreffende categorieën weggebruikers⁴², en voor voetgangers tenzij anders aangegeven^{43,44}. De weggebruikers houden rekening met elkaar⁴⁵.

3.3. ...⁴⁶.

³³ In voorkomend geval kan nog een punt 1.4. worden toegevoegd: *"Zij is niet van toepassing op de wegen waarvoor de Vlaamse Minister van Leefmilieu een aanvullend reglement in de zin van artikel 3, § 1, 3° van de Wegverkeerswet heeft genomen."* Of: *"(...) waarvoor de gemeente een aanvullend reglement in de zin van artikel 2 van de Wegverkeerswet heeft genomen"*. Of: *"(...) waarvoor de gemeente een politiereglement in de zin van artikel 135, § 2 van de Nieuwe Gemeentewet heeft genomen."* Of nog: *"(...) waarvoor de provincie een politiereglement in de zin van artikel 85 van de Provinciewet heeft genomen."*

³⁴ Hier kunnen de verschillende routes met de corresponderende wegwijzers worden vermeld. Een voorbeeld: *"Er zijn drie wandelroutes: een gele route (2 km), een blauwe route (4 km) en een rode route (6 km). Zij worden ter plaatse met gele, blauwe respectievelijk rode wegwijzers aangeduid."*

³⁵ Bedoeld worden de mogelijkheden in het Natuurdecreet, het Bosdecreet en het Toegankelijkheidsbesluit.

³⁶ Hiervoor worden de verbodsborden V.00 tot en met V.13, en V.14 tot en met V.20, en aanvullende borden, inzonderheid pijlen en onderborden, gebruikt. De codes van de borden zijn deze uit de bijlage bij het Toegankelijkheidsbesluit.

³⁷ Strengere alternatieve formuleringen zijn mogelijk, zoals met de toevoeging: *"(...) behoudens in de periode van 1 april tot 30 mei, in welk geval enkel begeleide bezoeken toegelaten zijn."*

³⁸ Strengere alternatieve formuleringen zijn mogelijk, zoals: *"Het gebied is, behoudens bij begeleide bezoeken, enkel toegankelijk van zonsopgang tot zonsondergang."* Ook minder strenge formuleringen zijn mogelijk zoals: *"Het gebied is dag en nacht toegankelijk op de wegen. De toegankelijke zones zijn enkel toegankelijk van een half uur voor zonsopgang tot een half uur na zonsondergang."*

³⁹ Dit mag, doch wordt om de bebording sober te houden bij voorkeur niet, aangeduid door middel van het aanwijzingsbord A.00 of A.00bis.

⁴⁰ Hierbij gelden uiteraard de definities uit het Toegankelijkheidsbesluit. Zo wordt onder *"voetganger"* verstaan: *"de gewone voetganger, de rolstoelgebruiker en de fietser die jonger is dan 9 jaar"* (art. 1,9°) en onder *"wegen"*: *"de boswegen, vermeld in artikel 4 van het Bosdecreet, en de wegen en paden die voldoen aan de voorwaarden van artikel 13, § 1, 6° en artikel 35, § 1 van het Natuurdecreet"* (art. 1, 10°).

⁴¹ Het anders aangegeven gebeurt met het verbodsbord V.20. Indien honden aan de leiband op alle wandelwegen toegelaten zijn, dan wordt 3.1. aangepast als volgt: *"De wegen die op de kaart als wandelweg zijn aangeduid, zijn uitsluitend toegankelijk voor voetgangers en voor honden aan de leiband."* In dat geval mag dit, doch om de bebording sober te houden bij voorkeur niet, aangeduid door middel van het aanwijzingsbord A.14. Indien honden aan de leiband op geen enkele van de wandelwegen toegelaten zijn, dan wordt 3.1. aangepast als volgt: *"De wegen die op de kaart als wandelweg zijn aangeduid, zijn uitsluitend toegankelijk voor voetgangers. Zij zijn niet toegankelijk voor honden, zelfs indien deze zijn aangelijnd."* In dat geval kan het verbodsbord V.20 worden gebruikt, bij voorkeur enkel aan de ingangen.

⁴² Dit wordt aangeduid met de aanwijzingsborden A.01 tot en met A.05.

⁴³ Dit wordt aangeduid door middel van het verbodsbord V.00.

⁴⁴ Deze formulering is nodig aangezien de bijlage bij Toegankelijkheidsbesluit geen aanwijzingsbord bevat *"voor voetgangers"*, maar enkel het aanwijzingsbord *"uitsluitend voor voetgangers"*.

⁴⁵ In het bijzonder met de andere categorieën weggebruikers, b.v. dat fietsers ook moeten rekening houden met voetgangers indien deze laatsten ook van de weg mogen gebruik maken. Hieraan kunnen strengere bepalingen worden toegevoegd, zoals: *"Fietsen met een sport- of wedstrijd karakter is verboden"* of *"Er mag slechts stapvoets gereden worden."* of *"Het is verboden in galop of in draf te rijden."* Ook een bepaling die oplegt dat de paarden het zadelnummer moeten dragen kan worden ingevoegd.

3.4. ...⁴⁷.

Art. 4. – Watergebruikers⁴⁸

De stilstaande wateren en niet-gecatalogeerde waterlopen en hun oevers die op de kaart als toegankelijk zijn aangeduid, zijn enkel toegankelijk voor de betreffende categorieën watergebruikers⁴⁹. De watergebruikers houden rekening met elkaar⁵⁰ en mogen de oevers niet beschadigen.

Art. 5. – Zones⁵¹

5.1. De toegankelijkheid van de speelzones, vrij toegankelijke zones, begrazingszones, bivakzones en hondenzones⁵² buiten de wegen wordt geregeld als volgt.

5.2. De speelzone is enkel toegankelijk voor spel door jongeren onder de achttien jaar en hun begeleiders of door het jeugdwerk zoals omschreven in artikel 2, 8°, van het decreet van 20 januari 2012 houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid⁵³.

5.3. De vrij toegankelijke zone is enkel toegankelijk voor voetgangers.

5.4. De begrazingszone is niet toegankelijk.

5.5. De bivakzone is toegankelijk voor voetgangers. Op het einde wordt alles in de vorige toestand hersteld.

5.6. De hondenzone is toegankelijk voor honden, aangelijnd of niet-aangelijnd, en hun begeleiders.

5.7. De parkeerplaats is bestemd voor het tijdelijk parkeren van motorvoertuigen en fietsen, gedurende het bezoek aan het gebied.

Art. 6. – Beschermingsvoorschriften

6.1. Het is verboden andere bezoekers of de dieren te (ver)storen of schade toe te brengen aan de infrastructuur of de planten⁵⁴. Het is verboden de dieren te voederen^{55,56}.

6.2. De bezoekers mogen geen blijvende sporen nalaten in het gebied. Zo moeten bij georganiseerde activiteiten onder meer wegmarkeringen die worden aangebracht, onmiddellijk op het einde van de betrokken activiteit worden verwijderd.

⁴⁶ Hier kan worden ingegaan op de bestaande route of routenetwerken, bedoeld in art. 7, § 3 van het Toegankelijkheidsbesluit, zoals *de netwerken voor fietsers en ruiters van de Regionale Landschappen of Toerisme Vlaanderen*.

⁴⁷ Hieraan kunnen eventueel specifieke bepalingen voor aangelanden worden toegevoegd ten behoeve van het kunnen bereiken van hun gronden of woningen.

⁴⁸ Enkel op te nemen indien er toegankelijke waterpartijen zijn. Indien er geen waterpartijen zijn moet niets worden opgenomen. Indien er ontoegankelijke waterpartijen zijn, blijft artikel 4 beperkt tot één bepaling: "*De stilstaande wateren en niet-gecatalogeerde waterlopen en hun oevers zijn niet toegankelijk.*"

⁴⁹ Dit wordt aangeduid met de aanwijzingsborden A.06 tot en met A.13, en aanvullende borden, inzonderheid pijlen en onderborden.

⁵⁰ In het bijzonder met de andere categorieën watergebruikers.

⁵¹ Enkel op te nemen in de mate deze zones voorkomen in het gebied.

⁵² Deze zones worden aangeduid met de zoneborden Z.01 tot en met Z.05bis.

⁵³ Hier kan eventueel worden aan toegevoegd: "*In speelzones kunnen enkel de bomen en het hout dat aangeduid werd door het Agentschap als spelelement, sjoorhout of brandhout gebruikt worden. Kampvuur kan enkel op de daartoe voorziene plaats(en), onder toezicht van minstens één meerderjarige begeleider, en mits tenminste 24 uur vooraf de provinciale dienst van het Agentschap daarvan in kennis te stellen. Het Agentschap kan het kampvuur ten allen tijde verbieden. Op het einde wordt alles in de vorige toestand hersteld.*"

⁵⁴ Hieraan kunnen strengere bepalingen worden toegevoegd, zoals: "*Het is verboden bloemen, paddenstoelen, vruchten of noten te plukken of mee te nemen, behoudens in speelzones en dit in beperkte mate/een handvol voor persoonlijk gebruik.*"

⁵⁵ Dit kan worden aangeduid met het verbodsbord V.21.

⁵⁶ Hieraan kunnen nog bepalingen worden toegevoegd, zoals: "*Het is verboden geschriften uit te hangen of te verspreiden, afvalstoffen achter te laten of voorwerpen in het water te werpen.*" Een mogelijks in sommige gebieden wenselijke bepaling, kan zijn: "*De bezoekers met honden moeten de uitwerpselen van hun hond terug meenemen. Zij moeten op ieder moment een daartoe geschikt zakje kunnen tonen aan de toezichhouders.*" Ook bepalingen in verband met het roken zijn denkbaar, zoals: "*Het is buiten de aangeduide plaatsen verboden te roken.*"

Art. 7. – Aansprakelijkheid bij ongevallen

7.1. De schadelijder dient bij een ongeval onverwijld aangifte te doen bij het Agentschap, zodat gebeurlijk beroep kan worden gedaan op de polis B.A.

7.2. Het zich bevinden in of nabij bos of met bomen begroeide plaatsen bij krachtige wind en het betreden van het gebied van een half uur na zonsondergang tot een half uur voor zonsopgang zijn op eigen risico, zodat de beheerder niet kan worden aangesproken voor de vergoeding van de schade.

Art. 8. – Onderrichtingen

Personen die belast zijn met toezicht overeenkomstig artikel 58 van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu kunnen bezoekers omwille van de veiligheid, of met het oog op het bewaren van de rust, of de bescherming van de wilde flora en fauna, onderrichtingen geven. Personen moeten zich gedragen volgens deze onderrichtingen en kunnen zonodig, desnoods met behulp van de openbare macht, uit het gebied gezet worden.

Art. 9. – Afwijkingen

De beheerder kan afwijkingen op de artikelen 2 tot en met 5 van deze regeling toestaan, voor zover het geen activiteiten betreft die door hun aard of omvang schade kunnen teweegbrengen aan fauna, flora of derden, bedoeld in artikel 2, §2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuureservaten. De aanvraag tot toestemming moet minstens 35 dagen van tevoren, schriftelijk of via elektronische drager worden toegezonden aan de beheerder.⁵⁷ Indien het een activiteit betreft die door haar aard of omvang schade kan teweegbrengen aan fauna, flora of derden dan moet eveneens een toestemming worden gevraagd aan de beheerder.

Art. 10. – Bekendmaking

10.1. Deze regeling wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

10.2. De gemeente houdt deze regeling ter inzage van de bevolking.

Brussel, ... (datum).

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhai DEMIR

⁵⁷ Deze tijdsbepaling (35 dagen) is wettelijk bepaald (BVR toegankelijkheid, art. 2 §2) voor bossen en natuureservaten.

Bebordingsplan

De toegankelijkheidsregeling (TR) wordt finaal goedgekeurd door het hoofd van het agentschap, mevrouw Marleen Evenepoel, of door de minister bevoegd voor Leefmilieu. Hiertoe wordt de toegankelijkheidsregeling ingediend bij de Provinciale Dienst van het Agentschap voor Natuur en Bos die zal zorgen voor de verdere afhandeling van het dossier. Het dossier dient naast deze TR ook een bebordingsplan te bevatten. Dit plan is in feite de kaart als onderdeel van de toegankelijkheidsregeling waarop aangeduid wordt waar welke borden uit de bijlage bij het BVR van 5 december 2008 betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten nodig zijn om de regeling kenbaar te maken aan het publiek. Tot slot wordt in tabelvorm het benodigde aantal borden per type bord weergegeven. De bijbehorende codes uit de bijlage (A.00 tot A.14, Z.01 tot Z.05 en V.00 tot V.21) kunnen gebruikt worden om alles overzichtelijk te houden op de kaart en in de bijbehorende tabel. De benodigde borden zullen na goedkeuring van de toegankelijkheidsregeling gratis ter beschikking worden gesteld van de beheerder.